

УДК 342.9:351.74

DOI [https://doi.org/10.32782/galician\\_studies/law-2024-6-13](https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2024-6-13)

Савченко Олександр Вікторович,

здобувач Науково-дослідного інституту публічного права

(ORCID: 0009-0006-1288-4212)

## АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПРАВОМІРНОСТІ СЕРВІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню адміністративно-правових гарантій правомірності сервісної діяльності Національної поліції України. Установлено, що надання поліцейських послуг пов'язане не лише із задоволенням законних потреб особи у сфері безпеки, допомоги, охорони прав і свобод, а й із реалізацією владних повноважень поліції, унаслідок чого гарантії законності у цій сфері мають розглядатися як необхідний елемент адміністративно-правового забезпечення діяльності поліції. Проаналізовано наукові підходи до розуміння категорій «гарантії», «юридичні гарантії» та «забезпечення» і розкрито ознаки юридичних гарантій законності. Обґрунтовано, що адміністративно-правові гарантії забезпечення законності надання поліцейських послуг належать до спеціально-юридичних, оскільки мають нормативно визначений характер, реалізуються через адміністративно-правові засоби та безпосередньо впливають на правомірність діяльності Національної поліції України, і охоплюють нормативну визначеність поліцейських послуг, процедурну регламентацію їх надання, службовий і позавідомчий контроль, адміністративне оскарження рішень, дій чи бездіяльності поліцейських, фіксацію службових дій та дисциплінарну відповідальність. Побудовано систему гарантій за функціональною ознакою та запропоновано їх класифікацію за п'ятьма самостійними підставами поділу. Зроблено висновок, що до ознак юридичних гарантій забезпечення законності надання поліцейських послуг можна віднести: системний характер, що зумовлюється їх багатоплановістю та взаємозв'язком між собою, адже такі гарантії утворюють відповідну систему, елементи якої можуть бути пов'язані з окремими напрямками сервісної діяльності Національної поліції України; легітимність, яка полягає в тому, що відповідні норми, спрямовані на забезпечення законності надання поліцейських послуг, приймаються у встановленому законом порядку і лише тими суб'єктами, які наділені відповідними нормотворчими повноваженнями; постійність, оскільки такі норми діють незалежно від волі окремих учасників правовідносин до моменту їх зміни або скасування у передбаченому законом порядку; забезпеченість державою, що означає обов'язковість виконання відповідних норм усіма учасниками правовідносин у сфері надання поліцейських послуг, у тому числі із застосуванням передбачених законом заходів впливу; ідеологічну спрямованість, яка виявляється у тому, що держава, встановлюючи гарантії законності надання поліцейських послуг, створює умови для підвищення авторитету Національної поліції України, зміцнення довіри населення до її діяльності та утвердження сервісного характеру поліцейської діяльності; обмежену дію за часом і колом суб'єктів, оскільки такі гарантії поширюються переважно на органи та підрозділи Національної поліції України, поліцейських осіб, які звертаються за отриманням поліцейських послуг або щодо яких такі послуги надаються.

**Ключові слова:** адміністративно-правові гарантії, законність, поліцейські послуги, сервісна діяльність, Національна поліція України, контроль, оскарження, юридична відповідальність.

### Savchenko O. V. Administrative and legal guarantees of the lawfulness of the service activity of the National Police of Ukraine

The article examines the administrative and legal guarantees of the lawfulness of the service activity of the National Police of Ukraine. It is established that the provision of police services is connected not only with satisfying the lawful needs of a person in the sphere of security, assistance and protection of rights and freedoms, but also with the exercise of the authoritative powers of the police, and therefore the guarantees of legality in this sphere must be regarded as a necessary element of the administrative and legal support of policing. Scientific approaches to the categories of "guarantees", "legal guarantees" and "ensuring" are analysed and the features of legal guarantees of legality are revealed. It is substantiated that the administrative and legal guarantees of ensuring the legality of police service delivery belong to the special legal ones, since they have a normatively defined character, are implemented through administrative and legal means and directly affect the lawfulness of the activity of the National Police of Ukraine, and cover the normative certainty of police services, the procedural regulation of their provision, internal and external control, administrative appeal against decisions, acts or omissions of police officers, the recording of official actions and disciplinary liability. A system of guarantees is constructed according to their functional purpose, and their classification according to five independent grounds of division is proposed. It was concluded that the features of legal guarantees for ensuring the legality of the provision of police services include: systemic nature, which is due to their multifaceted nature and interconnectedness, since such guarantees form a corresponding system, the elements of which may be related to individual areas of service

*activity of the National Police of Ukraine; legitimacy, which consists in the fact that the relevant norms aimed at ensuring the legality of the provision of police services are adopted in accordance with the procedure established by law and only by those entities that are endowed with the relevant normative powers; permanence, since such norms operate regardless of the will of individual participants in legal relations until their change or cancellation in accordance with the procedure prescribed by law; state security, which means the mandatory implementation of the relevant norms by all participants in legal relations in the field of the provision of police services, including with the use of measures of influence provided for by law; ideological orientation, which is manifested in the fact that the state, by establishing guarantees of the legality of the provision of police services, creates conditions for increasing the authority of the National Police of Ukraine, strengthening public trust in its activities and establishing the service nature of police activities; limited effect in time and range of subjects, since such guarantees apply mainly to bodies and units of the National Police of Ukraine, police officers and persons who apply for police services or to whom such services are provided.*

**Key words:** *administrative and legal guarantees; legality; police services; service activity; National Police of Ukraine; control; appeal; legal liability.*

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах розвитку правоохоронної системи України особливого значення набуває належне забезпечення законності під час надання поліцейських послуг. Національна поліція України, реалізуючи сервісну функцію держави, безпосередньо взаємодіє з громадянами й територіальними громадами, що зумовлює підвищені вимоги до правомірності, прозорості, обґрунтованості та підконтрольності її діяльності.

Надання поліцейських послуг пов'язане не лише із задоволенням законних потреб особи у сфері безпеки, допомоги, охорони прав і свобод, а й із реалізацією владних повноважень поліції. Саме тому гарантії законності у цій сфері мають розглядатися як необхідний елемент адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції України: їх призначення полягає у запобіганні свавільному втручання у права людини, забезпеченні належної процедури надання послуг, здійсненні ефективного контролю, можливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності поліцейських та застосуванні юридичної відповідальності у разі порушення вимог законності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Загальнотеоретичні та галузеві аспекти гарантій законності досліджували О. Бандурка, Ю. Битяк, В. Гаращук, А. Собакарь, В. Пахомов, С. Шило, О. Нагорний, В. Солдатова, М. Кельман, О. Мурашин, І. Невзоров, А. Приходько, К. Бугайчук та інші вчені. Водночас наявні підходи розроблялися насамперед для владно-примусової та адміністративно-деліктної діяльності й не враховують сервісної природи відповідних відносин, тому питання системи та класифікації адміністративно-правових гарантій правомірності сервісної діяльності поліції залишається недостатньо опрацьованим.

**Метою статті** є розкриття змісту та ознак адміністративно-правових гарантій правомірності сервісної діяльності Національної поліції України та побудова системи таких гарантій.

**Виклад основного матеріалу.** Для розкриття змісту гарантій забезпечення законності надання поліцейських послуг необхідно виходити не лише із загального значення поняття «гарантія», а й зі специфіки сервісної діяльності поліції, пов'язаної з прийняттям звернень громадян, реагуванням на події, наданням допомоги особам, застосуванням поліцейського піклування, здійсненням охоронних, інформаційних та дозвільних дій. Тому гарантії законності у цій сфері мають забезпечувати, щоб кожна поліцейська послуга надавалася на підставі закону, у межах компетенції відповідного органу чи поліцейського, із дотриманням прав людини та належної процедури.

Не викликає заперечень підхід, за яким гарантії в цілому розглядаються як сукупність умов, засобів і способів, що спрямовані на забезпечення реалізації прав та їх всебічну охорону [1]. Він придатний і для аналізу гарантій законності у сфері надання поліцейських послуг, оскільки дозволяє охопити не лише нормативне закріплення прав і обов'язків, а й практичні механізми їх здійснення. Водночас певні засоби набувають значення саме юридичних гарантій лише тоді, коли отримують належну правову форму. Слід урахувувати й те, що сама по собі правова норма не завжди здатна автоматично породжувати необхідний правовий результат: він досягається через правову діяльність, яка полягає у реалізації суб'єктивних прав і виконанні юридичних обов'язків. Отже, гарантії законності мають оцінюватися не лише за фактом їх закріплення у законодавстві, а й за реальністю їх застосування.

Обґрунтованими є підходи, за якими юридичні гарантії покликані забезпечувати фактичну реалізацію, всебічну охорону та ефективний захист прав громадян: у сфері поліцейських послуг вони мають не лише формально закріплювати обов'язки поліції, а й реально забезпечувати особі можливість отримати необхідну допомогу, захист чи інформацію.

Саме тому поняття гарантій законності доцільно розглядати у зв'язку з категорією «забезпечення», яка пов'язана зі створенням необхідних умов і засобів для охорони відповідних благ, запобігання небезпеці та гарантування належного результату. У Великому тлумачному словнику української мови «забезпечувати» тлумачиться як задоволення певних потреб, створення надійних умов для здійснення відповідної діяльності, гарантування чого-небудь, а також захист і охорона особи чи блага від небезпеки [2]. Таке розуміння дає підстави стверджувати, що забезпечення законності надання поліцейських послуг охоплює не лише формальне закріплення повноважень поліції, а й створення реальних умов для їх належної реалізації. З огляду на це його слід розуміти як цілеспрямовану діяльність уповноважених суб'єктів щодо належного нормативного врегулювання, організації, реалізації, контролю і захисту прав осіб у сфері сервісної діяльності поліції, що узгоджується з позицією, за якою правове забезпечення як діяльність органів державної влади є необхідною умовою та обов'язком, спрямованим на реалізацію та охорону прав, свобод і законних інтересів осіб [3].

В енциклопедичній літературі «гарантії законності» тлумачаться як сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, що забезпечують практичну реалізацію прав і свобод людини і громадянина та усунення перешкод для їх належного здійснення [4]. У найбільш узагальненому вигляді під гарантіями законності доцільно розуміти сукупність об'єктивних умов і спеціальних засобів, за допомогою яких забезпечується додержання вимог закону поліцейськими. У науковій літературі вони визначаються як зумовлені закономірностями суспільного розвитку умови, засоби і фактори, які забезпечують додержання законності [5]; обґрунтовується також позиція, за якою юридичні гарантії законності доцільно розглядати як взаємопов'язану систему елементів, тобто як цілісне юридичне утворення [6]. Для сфери надання поліцейських послуг це означає, що гарантії законності мають охоплювати не тільки норми права, а й процедури їх реалізації, діяльність уповноважених суб'єктів, контроль, оскарження та відповідальність за порушення встановлених вимог.

У межах адміністративно-правового підходу основою законності в державному управлінні визнається наявність необхідних економічних умов, розвиненої політичної системи, дієвого механізму соціального захисту населення, науково обґрунтованої системи правових норм і механізму примусу, який функціонує виключно в межах закону [7]. Поширеним є підхід, за яким гарантії законності поділяються на дві групи: умови або передумови забезпечення режиму законності – політичні, економічні, ідеологічні та організаційні чинники – і спеціальні засоби, до яких відносять організаційно-структурні утворення (державні органи та недержавні інституції, на які покладено підтримання режиму законності) та організаційно-правові методи їх діяльності; взаємодія цих складників формує особливий державно-правовий механізм забезпечення законності [8].

Такі гарантії мають забезпечувати не лише формальну наявність правових норм, а й можливість їх послідовного та однакового застосування, що особливо важливо з огляду на безпосередній контакт поліції з особою. Юридичні гарантії розглядаються як система закріплених у законодавстві умов і засобів, до яких належать засоби виявлення правопорушень, попередження порушень закону, припинення протиправних дій, відновлення порушених прав, юридична відповідальність, процесуальні гарантії та правосуддя [9].

Характерні ознаки юридичних гарантій законності доцільно визначати через властивості, які відмежовують їх від інших правових явищ: 1) обов'язкове нормативне закріплення у законах та підзаконних актах, через яке відповідні засоби набувають юридичного характеру; 2) формування державою через діяльність її уповноважених органів, унаслідок чого вони є елементами державно-правового механізму забезпечення законності; 3) залежність їх змісту та ефективності від стану правової системи, якості законодавства та спроможності державних інституцій; 4) спрямованість на забезпечення правомірної поведінки учасників правовідносин; 5) системний характер, за якого вони становлять цілісну систему взаємопов'язаних правових елементів; 6) зв'язок із процесуальними нормами права, за допомогою яких матеріальні норми набувають практичного значення [10].

Для юридичних гарантій законності та дисципліни в поліцейській діяльності характерним є, крім того, створення державою системи правових засобів, що сприяють правомірній реалізації юридичного статусу співробітників поліції, та їх вираження у конкретних правових нормах, які регламентують поліцейську діяльність [11]. Відповідно юридичними гарантіями законності в адміністративній діяльності поліції розуміється система правових засобів та спеціально вироблених державою способів, які забезпечують точне дотримання нормативно-правових актів, правильне використання прав і виконання обов'язків усіма учасниками адміністративних правовідносин із притягненням винних до юридичної відповідальності [12].

Адміністративно-правові гарантії законності надання поліцейських послуг доцільно розглядати як спеціальну систему юридичних засобів, спрямованих на забезпечення правомірності сервісної діяльності Національної поліції України. Хоча категорія забезпечення законності іноді тлумачиться широко й охоплює також економічні, політичні та організаційні передумови реалізації норм права [13], такий підхід не повною мірою відповідає предмету адміністративно-правового дослідження. Адміністративно-правові гарантії слід відносити саме до спеціально-юридичних, оскільки вони мають нормативно визначений характер, реалізуються через адміністративно-правові засоби та безпосередньо впливають на правомірність діяльності поліції, охоплюючи нормативну визначеність поліцейських послуг, процедурну регламентацію їх надання, службовий і позавідомчий контроль, адміністративне оскарження рішень, дій чи бездіяльності поліцейських, фіксацію службових дій, дисциплінарну відповідальність та інші юридичні механізми, які унеможливають свавільне або неналежне надання поліцейських послуг.

Загальносоціальні гарантії охоплюють економічні, політичні, соціальні та ідеологічні умови, які впливають на стан законності у суспільстві: економічні пов'язані зі стабільністю господарського механізму, політичні – з демократичним характером публічної влади та поділом влади, соціальні – з рівнем життя населення й довірою до держави, ідеологічні – з рівнем правової культури та правосвідомості [9]. У сфері надання поліцейських послуг ці умови мають значення як передумови належної взаємодії поліції з населенням, однак не вичерпують змісту гарантій законності, оскільки сервісна діяльність поліції потребує спеціальних юридичних механізмів.

Поряд із юридичними виділяються організаційні гарантії, які охоплюють заходи, спрямовані на належне функціонування правоохоронних органів, раціональну побудову їх структури, кадрове забезпечення та матеріально-технічне оснащення; у сфері надання поліцейських послуг вони проявляються в організації роботи чергових служб, підрозділів реагування, поліції охорони, ювенальної превенції та інформаційних підрозділів. Окреме значення мають процесуальні гарантії, які забезпечують реальну дію матеріальних норм права й охоплюють порядок прийняття і реєстрації звернень, реагування на повідомлення, документування дій поліцейського, фіксацію результатів надання послуги, роз'яснення особі її прав та можливість оскарження. У теорії права до спеціально-юридичних гарантій відносять також чітку нормативну врегульованість суспільних відносин, удосконалення законодавства, додержання ієрархії нормативно-правових актів, діяльність органів, уповноважених контролювати додержання законів, і механізми визнання незаконними рішень правозастосовних органів [14].

Систему гарантій можна побудувати за функціональною ознакою, віднісши до неї нормативно-правові, інституційно-функціональні, контрольні, процесуальні та організаційно-правові гарантії. Нормативно-правові гарантії охоплюють наявність чітких і внутрішньо узгоджених актів, які регламентують сервісну діяльність поліції, відповідність законодавства Конституції України та принципу верховенства права, деталізацію правил надання послуг і врахування міжнародних стандартів. Інституційно-функціональні гарантії пов'язані з правовим статусом Національної поліції України, відокремленням від політичного впливу, професійністю поліцейських, дотриманням етичних правил, доброчесністю та нетерпимістю до корупційних проявів, адже правомірність сервісної діяльності залежить не лише від змісту правових норм, а й від інституційної спроможності поліції діяти відповідно до них. Контрольні гарантії охоплюють внутрішній контроль за додержанням дисципліни і законності, зовнішній та громадський контроль і моніторинг стану додержання законності.

Організаційно-правові гарантії забезпечення принципу законності та службової дисципліни доцільно розглядати як систему нормативно визначених організаційних, інституційних і правозастосовних засобів, що реалізуються державою, органами місцевого самоврядування, посадовими особами, інститутами громадянського суспільства та міжнародними правозахисними організаціями з метою створення належних умов для правомірної реалізації поліцією покладених на неї повноважень. У внутрішньоорганізаційному аспекті вони охоплюють кадрову політику, професійну підготовку поліцейських, структурування органів і підрозділів, матеріально-технічне забезпечення та порядок роботи з інформацією, а в зовнішньому – інституційну підтримку, громадський контроль та інформаційну відкритість [11]. Завершальним елементом системи є гарантії юридичної відповідальності, які передбачають можливість притягнення поліцейських до відповідальності за незаконне або неналежне надання послуг і право особи на оскарження рішень, дій чи бездіяльності поліції та відновлення порушених прав; вони мають не лише відновлювальне, а й превентивне значення.

Важливою гарантією законності є функціонування комплексної системи оцінювання діяльності поліції, яка не повинна обмежуватися кількістю затримань, складених адміністративних матеріалів або

розкритих кримінальних правопорушень, адже орієнтація на формальні кількісні показники створює передумови для приховування звернень і неправильної кваліфікації подій. Оцінювання має охоплювати відповідність відомчих правил вимогам законодавства, правомірність і пропорційність застосування примусових заходів, професійність поведінки поліцейських, дотримання строків реагування та рівень задоволеності осіб якістю послуг. Заслужує на увагу зарубіжний досвід поєднання внутрішнього оцінювання з незалежним зовнішнім контролем: у США діють поліцейські комісії та незалежні органи розгляду скарг на неправомірні дії поліцейських, а у Великій Британії оцінювання здійснюється інспекційним органом, відокремленим від уряду та поліції і підзвітним парламенту [15]. З урахуванням цього для України доцільно запровадити систему індикаторів законності надання поліцейських послуг, яка охоплювала б кількість і характер скарг, строки та результати їх розгляду, випадки непропорційного застосування примусу, скасування рішень поліції судами та відкритість відповідної інформації.

У доктрині адміністративного права гарантії законності класифікують переважно за поділом на загальносоціальні та спеціально-юридичні, а також за функціональним призначенням окремих юридичних засобів, проте механічне перенесення цих схем на сферу надання поліцейських послуг є недостатнім. З огляду на це видається обґрунтованим вибудувати класифікацію гарантії за декількома самостійними підставами поділу, кожна з яких відображає окремих зріз цього явища, а в сукупності вони утворюють цілісну багатовимірну модель, зокрема:

1) за функціональним призначенням – на загальні (загальносоціальні), що охоплюють економічні, політичні, соціальні та ідеологічні умови, які формують загальне середовище законності, і спеціальні (спеціально-юридичні), що становлять систему закріплених у праві юридичних умов, засобів і способів, які безпосередньо забезпечують правомірність сервісної діяльності поліції; останні охоплюють нормативно-правові гарантії (чіткість, узгодженість і повнота актів, що визначають види, підстави та межі надання послуг), процесуально-документальні гарантії (порядок приймання й реєстрації звернень, реагування на повідомлення, документування та фіксація дій поліцейського, роз'яснення особі її прав, можливість оскарження) та організаційно-правові гарантії (кадрове забезпечення, професійна підготовка, структурування підрозділів, матеріально-технічне оснащення, порядок роботи з інформацією);

2) за організаційною належністю до системи Національної поліції – на внутрішні, що діють у межах її організаційно-штатної структури (службовий самоконтроль, відомчий контроль за дотриманням дисципліни й законності, дисциплінарна практика), та зовнішні (судовий, прокурорський, парламентський контроль, контроль з боку Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, громадський контроль);

3) за метою утворення та діяльності суб'єктів забезпечення законності – на гарантії, реалізовані загальноуповноваженими суб'єктами (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування), і спеціально уповноваженими суб'єктами (суди, органи прокуратури, підрозділи внутрішньої безпеки, керівники всіх рівнів, правозахисні громадські об'єднання);

4) за цільовим забезпеченням – на нормативні (якість і стабільність законодавства, узгодженість правового регулювання), інституційно-функціональні (правовий статус, політична нейтральність, професійність і доброчесність поліції), контрольні-наглядні (виявлення й попередження порушень під час надання послуг) та відновлювально-відповідальні (оскарження рішень, дій чи бездіяльності поліції, скасування незаконних актів, поновлення порушених прав і юридична відповідальність поліцейських);

5) за характером обов'язку поліції, що гарантується (специфічна для сервісної сфери підстава), – на такі, що забезпечують дотримання негативного обов'язку (недопущення свавільного втручання у права особи, виходу за межі повноважень, підстав, порядку та строків), і такі, що забезпечують виконання позитивного обов'язку (реальна доступність, належна якість і своєчасність послуги, фактична змога особи отримати передбачену законом допомогу, захист чи інформацію).

**Висновки.** Таким чином, гарантії забезпечення законності надання поліцейських послуг в Україні слід розглядати як цілісну систему взаємопов'язаних юридичних, процедурних, контрольних, організаційних механізмів і засобів юридичної відповідальності, спрямованих на забезпечення правомірності сервісної діяльності Національної поліції України, зміст яких не обмежується лише нормативним закріпленням повноважень поліції, а охоплює також умови, порядок, межі та способи реалізації поліцейських послуг, засоби перевірки їх законності й відновлення порушених прав особи.

Під юридичними гарантіями законності надання поліцейських послуг слід розуміти комплексну систему правових засобів і спеціально визначених державою способів, які забезпечують реалізацію

норм, що регулюють сервісну діяльність Національної поліції України, сприяють точному додержанню та правильному застосуванню нормативно-правових актів, належному використанню прав, виконанню обов'язків усіма учасниками відповідних адміністративно-правових відносин, а також притягненню винних осіб до юридичної відповідальності у разі порушення законності під час надання таких послуг.

До ознак юридичних гарантій забезпечення законності надання поліцейських послуг можна віднести: системний характер, що зумовлюється їх багатоплановістю та взаємозв'язком між собою, адже такі гарантії утворюють відповідну систему, елементи якої можуть бути пов'язані з окремими напрямками сервісної діяльності Національної поліції України; легітимність, яка полягає в тому, що відповідні норми, спрямовані на забезпечення законності надання поліцейських послуг, приймаються у встановленому законом порядку і лише тими суб'єктами, які наділені відповідними нормотворчими повноваженнями; постійність, оскільки такі норми діють незалежно від волі окремих учасників правовідносин до моменту їх зміни або скасування у передбаченому законом порядку; забезпеченість державою, що означає обов'язковість виконання відповідних норм усіма учасниками правовідносин у сфері надання поліцейських послуг, у тому числі із застосуванням передбачених законом заходів впливу; ідеологічну спрямованість, яка виявляється у тому, що держава, встановлюючи гарантії законності надання поліцейських послуг, створює умови для підвищення авторитету Національної поліції України, зміцнення довіри населення до її діяльності та утвердження сервісного характеру поліцейської діяльності; обмежену дію за часом і колом суб'єктів, оскільки такі гарантії поширюються переважно на органи та підрозділи Національної поліції України, поліцейських і осіб, які звертаються за отриманням поліцейських послуг або щодо яких такі послуги надаються.

#### Література:

1. Бандурка О. М. Професійна етика працівників органів внутрішніх справ. Харків : Нац. ун-т внутр. справ, 2001. 220 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В. Бусел. Київ : ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
3. Приходько А. Адміністративно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні за умов євроінтеграції : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07. Дніпро, 2020. 485 с.
4. Юридична енциклопедія: В 6 т. / редкол. : Ю.С. Шемшученко та ін. К. : Укр. енциклопедія, 1998. Т.1 : А–Г. 672 с
5. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2-х т. Т. 1. Загальна частина / ред. кол.: В. Б. Авер'янов (гол.) та ін. Київ : Юрид. думка, 2007. 592 с.
6. Шило С. М. Поняття та зміст правових гарантій законності в сфері адміністративної діяльності міліції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2013. № 4. С. 283–292.
7. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Дяченко О. В. Адміністративне право України : підруч. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 544 с.
8. Пахомов В.В. Поняття та види способів забезпечення законності в державному управлінні. *Форум права*. 2011. № 3. С. 587–591. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/1pvvvdu.pdf>
9. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави та права: підручник. Київ: Кондор, 2005. 609 с.
10. Нагорний О. П. Законність в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ та шляхи її удосконалення: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К., 2003. 205 с.
11. Собакарь А., Михайлов В. Адміністративно-правові гарантії забезпечення законності та дисципліни в діяльності патрульної поліції та шляхи підвищення ефективності їх реалізації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4. С. 15-21.
12. Солдатова В. Д. Сутність та загальна характеристика юридичних гарантій законності в адміністративній діяльності ОВС України. *Форум права*. 2010. № 4. С. 846–852
13. Адміністративне право: підручник / за ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. Х.: Право, 2010. 624 с.
14. Невзоров І.Л. Принцип законності в правозастосувальній діяльності : автореф. ... дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2003. 19 с.
15. Закордонний досвід оцінки ефективності поліцейської діяльності та перспективи його використання в Україні : наук.-метод. рек. / К.Л. Бугайчук, І.О. Святокум, В.В. Чумак Харків : Харк. нац. ун-т. внутр. справ, 2016. 52 с.

#### References:

1. Bandurka, O. M. (2001). *Profesiina etyka pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav* [Professional Ethics of Internal Affairs Officers]. Kharkiv: Natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav, 220 p. [in Ukrainian].
2. Busel, V., ed. (2001). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Large Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language]. Kyiv: VTF «Perun», 1440 p. [in Ukrainian].

3. Prykhodko, A. (2020). *Administrativno-pravove zabezpechennia zapobihannia ta protydyi koruptsii v Ukraini za umov yevrointehratsii* [Administrative and Legal Provision of Prevention and Counteraction to Corruption in Ukraine under the Conditions of European Integration]: Doctoral dissertation in Law, speciality 12.00.07. Dnipro, 485 p. [in Ukrainian].
4. Shemshuchenko, Yu. S., ed. (1998). *Yurydychna entsyklopediia* [Legal Encyclopedia]. In 6 vols. Vol. 1: A–H. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia, 672 p. [in Ukrainian].
5. Averianov, V. B., ed. (2007). *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs* [Administrative Law of Ukraine. Academic Course]. In 2 vols. Vol. 1: *Zahalna chastyna* [General Part]. Kyiv: Yurydychna dumka, 592 p. [in Ukrainian].
6. Shylo, S. M. (2013). *Poniattia ta zmist pravovykh harantii zakonnosti v sferi administrativnoi diialnosti militsii* [Concept and Content of Legal Guarantees of Legality in the Sphere of Administrative Activities of the Police]. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka*, No. 4, pp. 283–292 [in Ukrainian].
7. Bytiak, Yu. P., Harashchuk, V. M., Diachenko, O. V. (2005). *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative Law of Ukraine]. Kyiv: Yurinkom Inter, 544 p. [in Ukrainian].
8. Pakhomov, V. V. (2011). *Poniattia ta vydy sposobiv zabezpechennia zakonnosti v derzhavnomu upravlinni* [Concept and Types of Methods of Ensuring Legality in Public Administration]. *Forum prava*, No. 3, pp. 587–591. Retrieved from: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-3/11pvvdu.pdf> [in Ukrainian].
9. Kelman, M. S., Murashyn, O. H. (2005). *Zahalna teoriia derzhavy ta prava* [General Theory of State and Law]. Kyiv: Kondor, 609 p. [in Ukrainian].
10. Nahorny, O. P. (2003). *Zakonnist v administrativnii diialnosti orhaniv vnutrishnikh sprav ta shliakhy yii udoskonalennia* [Legality in the Administrative Activities of Internal Affairs Bodies and Ways of Its Improvement]: PhD dissertation in Law, speciality 12.00.07. Kyiv, 205 p. [in Ukrainian].
11. Sobakar, A., Mykhailov, V. (2022). *Administrativno-pravovi harantii zabezpechennia zakonnosti ta dystsypliny v diialnosti patrolnoi politsii ta shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti yikh realizatsii* [Administrative and Legal Guarantees of Ensuring Legality and Discipline in the Activities of Patrol Police and Ways to Increase the Effectiveness of Their Implementation]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, No. 4, pp. 15–21 [in Ukrainian].
12. Soldatova, V. D. (2010). *Sutnist ta zahalna kharakterystyka yurydychnykh harantii zakonnosti v administrativnii diialnosti OVS Ukrainy* [Essence and General Characteristics of Legal Guarantees of Legality in the Administrative Activities of Internal Affairs Bodies of Ukraine]. *Forum prava*, No. 4, pp. 846–852 [in Ukrainian].
13. Bytiak, Yu. P., Harashchuk, V. M., Zui, V. V., eds. (2010). *Administrativne pravo* [Administrative Law]. Kharkiv: Pravo, 624 p. [in Ukrainian].
14. Nevzorov, I. L. (2003). *Pryntsyp zakonnosti v pravozastosuvalnii diialnosti* [The Principle of Legality in Law Enforcement Activities]: PhD dissertation abstract in Law, speciality 12.00.01. Kharkiv, 19 p. [in Ukrainian].
15. Buhaichuk, K. L., Sviatokum, I. O., Chumak, V. V. (2016). *Zakordonnyi dosvid otsinky efektyvnosti politseiskoi diialnosti ta perspektyvy yoho vykorystannia v Ukraini* [Foreign Experience in Assessing the Effectiveness of Police Activities and Prospects for Its Application in Ukraine]. Kharkiv: Kharkivskyi natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav, 52 p. [in Ukrainian].